

31 Mayıs; Tütünsüz Bir Dünya Günü

TÜTÜN EKİLEN VERİMLİ TOPRAKLARI GIDA ÜRETİMİ İÇİN KULLANALIM

Tütün kullanımı ile mücadelenin en kesin çözümü tütün üretiminin olmamasıdır. Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (FCTC, TKÇS) kapsamında da yürürlüğe girdiği 2005 yılından bu yana benzer öneriler sunulmaktadır. Sözleşmenin 17. maddesinde net bir şekilde alternatif politikalar önerilmektedir.¹ Bununla birlikte, çok doğru ve temel bu önerinin gerçekleşmesinin önünde engeller bulunmaktadır. Engellerin başında tütün endüstrisinin kendisi gelmektedir. Tütün endüstrisinin oyunları nedeniyle dünya, tütün ekiminin olmaması şeklindeki en akılcı bu öneriyi gerçekleştirememektedir. Bu durum, konunun bir kez daha güçlü bir şekilde vurgulanmasına olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bu nedenle, 2023 yılı tütün ekiminin yapıldığı tarım alanlarının en temel gereksinim olan sağlıklı beslenme kaynaklarına ayrılması önerisi son derece yerinde bir yaklaşımdır. Bu konuda sayısız gerekçe vardır. Gerekçelerin bazıları aşağıda sıralanmıştır:²

1. Tütün kullanımı toplumda yaşayan herkesin sağlığını tehdit etmektedir.
2. Tütün kullanan kişiler kullanmayanlarla karşılaştırıldığında en az 10 yıl erken ölmektedirler.³
3. Tütün arazileri, tütün tarımı yapan çiftçilerin sağlığını tehdit etmektedir.
4. Tütün küresel düzeyde 124'ten fazla sayıda ülkede yetiştirilmektedir. Bu alanın büyüklüğü 3,2 milyon hektardır. Tütün ekimi için ayrılmış olan ekim alanlarının gıda üretimi için kullanılması durumunda; gıda güvencesizliği ile karşı karşıya kalan kişilerin gıda ihtiyaçlarını karşılayacağı ifade edilmektedir.
5. Küresel düzeyde tütün yaprağı üretim pazarının %55'ine sahip ülkeler arasında Çin, Brezilya ve Hindistan ilk üç sırayı almıştır. Tütün şirketleri üretim pazarlarını Afrika ülkelerine yöneltmektedirler.
6. Tütün ekilen tarım toprakları verimsiz hale gelmektedir. Pestisit kullanımı, ormansızlaştırma, biyoçeşitliliğin kaybolması gibi sorunlar başlıca çevre sorunları arasındadır.
7. Tütün kullanımı hava kirliliği nedenleri arasında sayılmaktadır. Özellikle kapalı ortam hava kirliliği açısından tütün kullanımı bir risk olarak kabul edilmektedir.⁴

¹ WHO, FCTC, Internet <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/50793/retrieve>

² <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/world-no-tobacco-day-2023---grow-food--not-tobacco>

³ Tobacco Atlas, Internet <https://tobaccoatlas.org/challenges/health-effects/>

8. Günümüzde, en temel insan hakkı olan sağlıklı beslenmenin sağlanabilmesi için gıda kaynakları yetersizdir.
9. COVID-19 pandemisi var olan gıda sorunlarını derinleştirmiştir. Eşitsizlikler, gıda üretimi, gıdanın kullanımı, gıdaya erişim gibi konuları işaret eden gıda güvencesi ve gıda güvenliği sorunları bu süreçte artmıştır, derinleşmiştir.
10. Dünyada sağlıklı gıda üretimine, gıdanın eşit ve hakça dağıtımına ihtiyaç vardır. Halen küresel düzeyde 828 milyon kişi yetersiz beslenme ile karşı karşıyadır. Kıtık yaşayan bireyler dünya genelinde 43,3 milyondur.⁵
11. Arazilerin verimsizliği, tohum çeşitliliğinin azalması, toprağın bozulması ve tütün mahsulünün yoğun ve uzun sürmesi nedeniyle sağlıklı gıda üretim seçenekleri oluşmamaktadır.
12. Kısıtlı olan tarım arazilerinin bireylerin, toplumların, gezegenin sağlığı için kullanılması gerekmektedir. Bu tercih, aynı zamanda etik açısından da bir sorumluluktur.
13. Tütün ekiminden gıda ekimine doğru olması önerilen bu dönüşüm aynı zamanda sağlıklı bir çevre için de önceliklidir.
14. Tütün ekimi için kullanılan arazilerde gıda üretiminin yapılması ekonominin de iyileşmesine katkı sağlayabilecektir.

Bütün bu nedenler, tütün ekimi yapılan arazilerin ivedi bir şekilde sağlıklı seçeneklere dönüştürülme zorunluluğunu çok net bir şekilde ortaya koymaktadır. Tütün kontrolü küresel bir politik tercihtir. Sağlığın tarafında olmak ancak tütün ekiminin olmadığı sahici tercihlerle gerçekleştirilebilir. Hükümetler, sivil toplum örgütleri, toplum, çiftçiler başta olmak üzere ilgili bütün bileşenlerin birey ve toplumun sağlık hakkı için tütün kontrolü açısından bu temel çözümünün yanında olmaları gerekmektedir.

Bizler, sağlığın tarafıyız, tütünün değil !
Verimli topraklarımızı tütün için değil, gıda üretimi için kullanalım.

Saygılarımızla

Türk Tabipleri Birliği
SSUK Dönem Başkanlığı

⁴ Zeng J, Zhang D, Liu Y, Zhao D, Ou Y, Fang J, Zheng S, Yin J, Chen S, Qiu Y, Qiu Z, Luo S, Zhou H, Lin Y, Ba-Thein W. Compromised Air Quality and Healthcare Safety from Smoking inside Hospitals in Shantou, China. Sci Rep. 2019 May 28;9(1):7955.

⁵ Internet <https://www.wfp.org/ending-hunger>